

## Menekşe İstasyonu • Ömer Açık

Çocuk Kitaplar • Roman • 168 sayfa • Önerilen sınıflar: 4, 5, 6

HAKLAR • DEMOKRASİ • SORUMLULUKLAR • ERDEMLER

mahalle yaşamı • dayanışma • koruma • belediye • kentleşme • meslekler • tren • tarih • haklar • nesillerarası iletişim • esnaf

Çocuk edebiyatımızın dikkati çeken yeni kuşak yazarlarından Ömer Açık, zengin dil kullanımıyla okumayı keyfe dönüştürdüğü bu ilk çocuk romanında okuru, Küçükçekmece Gölü'nün kıyısında bir mahalleye götürüyor. Mahallelinin umut öyküsünü anlatırken, çocukların coşkusunu ve yaşamı biçimlendirme gücünü hissettirmeyi başaran kitap, kentsel dönüşümün sonuçları ve etkileri üzerine düşündürüyor. Dayanışmayı yüceltirken yok olmaya yüz tutan meslekleri de hatırlatıyor.

*Menekşe renginde, buz gibi suları olan Küçükçekmece Gölü'nün kenarında kendilerine bir yaşam kurmayı başaran Menekşe Mahallesi sakinleri, evlerini, yollarını, okullarını, istasyonlarını kuşaktan kuşağa hep kendileri emek emek kurmuştur. Çalışkan Menekşeliler, günün birinde istasyonun geleceğiyle ilgili bir haber alırlar. Büfecisinden dışçisine, muhtarından mahallenin afacan çocuklarına kadar tüm mahalle toplanır. Geçmişlerini ve geleceklerini nasıl kurtaracaklardır?..*

### TARTIŞMA KONULARI...

1. Menekşe Mahallesi nasıl kurulmuş? Büfeci Rıza, mahallenin ilk sakinleri ve o yıllarda yaşananlarla ilgili neler anlatıyor? Mahalleye neden Menekşe adı verilmiş?
2. Öyküden mahalle yaşamıyla ilgili neler öğreniyoruz? Mahallelinin birbirleriyle ilişkileri nasıl? Kendi mahallenizdeki yaşamla karşılaştığınızda nasıl farklar ortaya çıkıyor?
3. Belediye, Menekşe İstasyonu'nu neden kapatmak istiyor? İstasyonun kapanması mahallenin yaşamını nasıl etkileyecek? İstasyondan kimler, nasıl yararlanıyor?
4. Yekta Baba, öykünün başında dostuna içini döktüğünde yaşlı kaplumbağa ona ne akıl verir? Sizce bu öneri sonuç verir mi? Örnekler ve yaşanmış olaylarla açıklayın.
5. İkinci toplantıda istasyonu korumak için neler öneriliyor? Mahalleli ne yapmaya karar veriyor? Haklarını korumak için kimler, neler yapıyor?
6. Öykü boyunca yetişkinler ve çocuklar arasında nasıl bir iletişim gözlemliyorsunuz? Birbirlerine nasıl davranıyorlar? Bu iletişim biçimini mahallenizdeki ve yakın çevrenizdeki yetişkinlerin çocuklara davranışıyla karşılaştırın; farklılıklar var mı?
7. Belediyeden gelen Bay Yetkili nasıl biri? Mahalleliyle toplantısında neler yaşandı? Sizce istasyonun kapatılması ile ilgili düşünceleri neler?
8. Bu hak mücadelesinde dışardan kimler mahalle halkıyla dayanışma içinde oluyor? Neler yapıyorlar?
9. Büfeci Rıza son çare olarak ne önerir? Bu çare nereden aklına gelmiştir? Bu tehlikeli yöntem nasıl uygulanır? Uygulama sırasında neler yaşanır?
10. Yapılan oturma eylemi sonucunda neler olur? Belediye neden kararını değiştirir?
11. Bu tehlikeli eylem mahalle halkına ne öğretir?
12. Sizce bu haklı davanın kazanılmasında en büyük pay kimin/kimlerin? Neden?
13. Öykünün sonunda Menekşe Mahallesi'nin yeni bir tehlikeyle karşı karşıya olduğunu anlıyoruz. Bu tehlike nedir? Zaman içinde yaşadığınız yerler için de böyle bir tehlike olabilir mi? Sizce bu durum neden her yer için bir tehlike konusudur?

**YARATICI ETKİNLİKLER...**

- **Müzik:** Öğrenciler önce postacılık mesleğiyle ilgili bilgi edinip bugün neden gerileyen mesleklerden biri olduğunu tartışır. Sonrasında, “Bak postacı geliyor, selam veriyor!” diye başlayan çocuk şarkısını sınıfça kanon biçiminde ve hareketlerle canlandırarak söylerler. Müzik öğretmeninden de destek alınabilir.
- **Canlandırma:** Her öğrenci Menekşe Mahallesi’nde yaşayan kişilerden birini canlandırır. Örneğin, “Ben büfeci Rıza’yım. Büfem hemen istasyonun köşesinde. Çocuklarla aram iyidir. Şakayı severim...” benzeri tanıtıcı açıklamalarla hem karakteri hem de yaptığı işi simgeleyen küçük aksesuarlar kullanarak tanıtır. Bakalım mahalle nasıl canlanacak?
- **Araştırma:** Muhtar ne iş yapar, idari olarak hangi kuruma bağlıdır, yetki ve sorumlulukları nelerdir? Nasıl göreve gelir? Kimler muhtar olabilir? Araştırsınlar ve edinilen bilgileri sınıfla paylaşsınlar.
- **Söyleşi:** Okulunuzun bulunduğu muhtarlığı ziyaret edin ya da mümkünse muhtarı sınıfınıza davet edin. Öğrenciler önceden hazırladıkları soruları sorarak muhtarlık mesleği hakkında ilk ağızdan bilgi edinsinler.
- **Yazma:** İstasyon, Menekşe mahallesinin tarihsel bir parçası. Onsuz mahallenin eksik kalacağına inanılıyor. Her öğrenci, yokluğunda yaşadığı kentin, kasabanın, mahallenin eksik kalacağını düşündüğü bir tarihi yapı/mezdan/park/bahçe/kule gibi tarihi bir yapı ya da alanla ilgili kısa bir kompozisyon yazar. Onun tarihini ve bulunduğu yerleşim için önemini, neden korunması gerektiğini anlatır.
- **Resimleme:** Her öğrenci Menekşe Mahallesi’ne ait bir kişinin, yerin, olayın resmini yapsın. Ağaç altında resim yapan Gezgin, akşam yapılan toplantılar, istasyon binası, göl kıyısında kaplumbağa ile konuşan Yekta Baba, postacı Ejder ile Gogo Teyze, imza toplayan çocuklar, pencerelerine afişler asılı evler, tren hattına oturmuş insanlar vb... Böylece Menekşe Mahallesi konuları ve insanlarıyla birlikte yeniden canlanmış olur. Resimler sınıfta oluşturulacak “Menekşe Mahallesi” köşesinde sergilenir.
- **Münazara:** Sınıf iki gruba ayrılır. Bir grup kentleşme sürecinin mahallelere kazandırdıklarını, diğer grup ise bu sürecin mahallelere olumsuz etkilerini savunmak üzere hazırlanır. Karşılıklı söz alan grup üyeleri hem kendi görüşlerini savunur hem de birbirlerinin öne sürdüklerini çürütür. Bakalım, hangi görüş ağırlık kazanacak?
- **Tartışma:** Öyküde baş vurulan mücadele yöntemlerini tartışın. Örneğin çok az öğrencisi olduğu gerekçesiyle okulunuz kapatılacak olsa siz hangi yöntemlerle mücadele ederdingiz? Çeşitli yönleriyle irdeleyin.
- **Yarışma:** Öğrencilerin duyurmak isteyecekleri anlamlı bir konuyu birlikte belirleyin. Konuyla ilgili etkili, güçlü duyurular yazarak katılacakları bir yarışma düzenleyin. Öğrencilerin rumuzla biriktirdikleri duyuruları, başka bir sınıfın öğrencilerinden oluşan seçici kurul değerlendirsin. En beğenilen üç duyurunun sahibine, önceden sınıfça hazırlanan “En İyi Haber” rozetleri verilsin.